

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasanın 98. ve TBMM içtüzüğünün 96. Maddelerine göre yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim. 08.10.2025

Barış BEKTAŞ
Konya Milletvekili

Türkiye’de şeker pancarı üretimi; sadece stratejik bir tarımsal faaliyet değil, aynı zamanda kırsal istihdamı sürdüren, bölgesel kalkınmaya katkı sunan ve gıda güvenliği açısından hayati öneme sahip bir sektördür. TÜİK verilerine göre 2024 yılında yaklaşık 400 bin hektarlık bir alanda 19 milyon tonun üzerinde pancar üretimi gerçekleştirilmiştir. Bu üretim, doğrudan ve dolaylı olarak yüzbinlerce çiftçi ailesinin geçim kaynağını oluştururken, şeker fabrikaları etrafında şekillenen kırsal ekonomiyi de ayakta tutmaktadır.

Ancak 2025 üretim sezonu için açıklanan ton başına 3.100 TL’lik alım fiyatı, üretim maliyetleriyle hiçbir şekilde örtüşmemektedir. Zira üretici; artan gübre, mazot, ilaç, sulama ve işçilik maliyetlerinin altında ezilmektedir. Bağımsız kuruluşlar, 1 ton şeker pancarı üretim maliyetinin 3.400–3.800 TL bandında olduğunu açıklamıştır. Bu durumda çiftçiye önerilen fiyat, doğrudan zararı ve borç sarmalını ifade etmektedir.

Özellikle son iki yılda enerji ve girdi fiyatlarında yaşanan enflasyonist artışlar karşısında reel anlamda alım fiyatlarının sabit kalması, üreticinin sektörden çekilmesine yol açacaktır. Türkiye’de pancar ekim alanlarının 2000’li yılların başından itibaren daralması ve bazı bölgelerde tamamen yok olması, bu sürecin ne kadar gerçek ve tehlikeli olduğunu ortaya koymaktadır.

Ayrıca, yetersiz alım fiyatları neticesinde şeker pancarı üretiminin düşmesi, Türkiye'yi nişasta bazlı şeker (NBŞ) gibi ithal girdilere bağımlı hâle getirecektir. Bu durum yalnızca halk sağlığı açısından değil, dışa bağımlılık ve yerli üretimin tasfiyesi açısından da ekonomik ve stratejik bir risk oluşturmaktadır. Kaldı ki, pancar şekeri üretimiyle NBŞ üretimi arasında ciddi bir besin değeri ve halk sağlığı farkı bulunmaktadır.

Buna karşın TÜİK'in şeker pancarının üretici fiyat endeksini düzenli şekilde güncellemeyi bırakması, şeffaflık ilkesinden uzaklaşılması anlamına gelmektedir. Söz konusu kararlar alınırken çiftçi örgütlerinin, meslek odalarının ve kooperatiflerin görüşlerinin dikkate alınıp alınmadığı da belirsizdir.

Bu bağlamda;

1. 2025 üretim sezonu için şeker pancarı alım fiyatı belirlenirken hangi kriterler esas alınmıştır?
2. Açıklanan 3.100 TL'lik alım fiyatının, gübre, mazot, işçilik ve sulama gibi temel girdilere göre oluşturulmuş detaylı bir maliyet hesaplaması mevcut mudur? Bu hesaplama kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
3. Türkiye genelinde ton başına ortalama şeker pancarı üretim maliyeti Bakanlığınız hesaplarına göre kaç TL'dir?
4. Alım fiyatının güncellenmesi veya maliyet bazlı destekleme primi verilmesi yönünde bir çalışmanız olacak mıdır?